

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige družbe svetega Mohorja.

Življenja srečen pot. Nauki, vzgledi in molitve za mladeniče. Spisal Anton Martin Slomšek, bivši knez in škof lavantinski. 12". Str. 442. — Družba je storila jako prav, da je novi izdala to zlato Slomšekovo knjigo. Uredil jo je gosp. Mihael Lendovšek. Uredba ni mnogo drugačna, kakor je bila v prvotni izdaji, pač pa je jezik očiščen in pisava uglajena tako, kakor pišemo v tem-le listu. Zdi se nam, da je tej knjigi nepotrebna hvala.

Dr. Fr. L.

Slovanska knjižnica. 6. in 7. snopič: *Stara Romanka*. Poljski spisala E. Orzeszkova; preložil Vekoslav Benkovič. Sloveča pisateljica nam je hotela pokazati s povestjo „Stara Romanka“, kako škodljiva je slepa ljubezen do otrok in kam privede človeka pijančevanje. O.1 začetka spis nekako dolgočasi in v sklepu ne zvemo o koncu pijanca Mihalka. Ponavljano opisovanje obleke in tu pa tam precejšna gostobesednost razodeva žensko navado. Ko pa na strani 56 in 57 še naletimo, da gospodičina Zofka z „rožastimi ustnicami“ poljubljuje mačko „na gobček“, — strese nas zona. Vendar pa je celotni pomen povesti dober. Naš slovenski prevod je lep, le nekaj malega je pripomniti. Na str. 6 si je težko misliti, kako „je žolta očesna veja parkrat pomežikala“ (pač trepalnica!). Ne piše se „na kljubo“ (str. 9). „Strastna molitev“ (str. 37) ni prava. Str. 60 naj stoji „duha“ namesto „duh“.

Val. Bernik.

Češka književnost.

Slovstveni paberki s Češkega.

(Zbral dr. Jos. Tumpach.)

Takoj v prvem dopisu sem dejal, da ne mislim pisati po natančnem redu, in vesel sem, da sem to povedal. Ker sem namreč v dosedanjih dopisih omenjal, kako se goji pri nas apologetika, modroslovje, zgodovina in patristika, moral bi prav za prav sedaj pisati o drugih znanstvenih strokah, morda o naravoslovju, pravoslovju itd. Toda uporabim svojo izjavo in zato hočem rajši popisati nekatere knjige, katere je izdalo društvo „Vlast“, zlasti zato, da napišem kaj novega; na starejše stvari pride zopet vrsta čim najpreje.

Pred vsem omenjam, da se je pri nas marsikaj zgodilo v slavo škofovске petdesetletnice svetega očeta. V vseh češkoslovanskih bogoslovnih so napravili akademije in predavanja; v veliki sobani Rudolfinuma v Prazi se je vršil slavnostni shod, pri katerem so govorili grof Lebedur in škof Brynych in drugi. Društvo „Vlast“ je pa izdalo ob tej priliki „Almanah“ v res slavnostni obliki. Dr. Horský

ga je uredil. Spisi v tem almanahu, ki je doslej najlepše delo tega društva, izvirajo brez izjeme samo od odličnih pisateljev. Latinsko pesem je napisal Sasinek, češko Flekáček, življenje Leona XIII. je jako vzvišeno narisal dr. Horský. Dr. Horský ima jako spretno pero, piše živahno, govori vneto, pa brez puhlih fraz. Drugi članki se tičejo seveda vsi ali naravnost Leona XIII. ali v obče papeštva. Tako n. pr. riše članek drja. Zapletala: Skrb sv. Očeta papeža Leona XIII. za češki kolegij v Rimu, ljubezen njegovo in vse njegove zasluge za češki rimski kolegij; on ga je ustanovil, on mu je daroval vse darove zanj nabrane v čeških škofijah. Zgodovinar Fr. Vacek opisuje „Prve stike Čehoslovenov z apostolsko stolico v Rimu“ t. j. s papežem Nikolajem I., Janezom VIII., Štefanom VI., Janezom IX. in Janezom XIII. Dr. Al. Jiráček podaja v jako temeljitom spisu „Dokaz papeškega prvaštva izključno samo iz vshodnih sv. očetov, iz liturgije in pisateljev na vshodu.“ Dr. Jos. Kupka, profesor v Brnu, piše o „Skrbi sv. Očeta Leona XIII. za slovanske narode“ to je, da je spisal znano okrožnico iz leta 1880: „Grande munus“; pri tem popisuje pisatelj tudi slovansko romanje v Rim, ki se je vršilo v zahvalo za to, dalje, da je sv. oče daroval ostanke svetega Cirila velehrajski cerkvi, da je dal postaviti stransko kapelo v čast svetemu Cirilu in Metodu pri cerkvi sv. Klementa v Rimu, da je ustanovil redno cerkveno vlado v Bosni in Hercegovini, da je preuredil red oo. Bazilijanov med Rusi itd. Socijolog Tom. Jiroušek riše v članku „Sv. Oče Leon XIII. in socijalizem naše dōbe“ zasluge papeževe za reševanje socijalnega vprašanja, govoreč največ o njegovih enciklikah iz l. 1878. „Quod apostolici munus“, iz l. 1880. „Arcanum divinae“ in iz leta 1891 „Rerum novarum“. Naposled krasno opisuje prof. Jos. Vávra „Skrb papeške stolice za cerkev na Češkem l. 1575; urednik Škrdlle pa „Zgodovino društva Vlasti. Almanah je dragocen spominček na lansko papežovo slavnost. Društvo „Vlast“ je lahko ponosno na to delo.

Sicer si je pa še preje to društvo zaslužilo mnogo hvale s svojimi knjigami. P. Konečnega knjigo: „Kako piše prof. dr. Masaryk o katoliški vedi in veri“ omenjal sem že in pristavil, da so to prilogo dobili ustanovniki „Vlasti“ zastoj. Za to knjigo je prišla takoj druga, ne manj dragocena: spisal jo je Fr. Vaněček in imenuje se „Z duševnega bojišča“. V nji so literarno-statistične črtice, ki dokazujejo, kako spreten in temeljit pisatelj v katoliški stvari je župnik Vaněček. To dokazuje tudi njegova sicer mala, toda jedrnata knjiga, izdana v zalogi Vlasti: „Socijalne razmere in katoliška cerkev“. V njej so jako dobre in v lahkem, umevnem zlogu pisane opazke k okrožnici Leona XIII. o delavskem vprašanju. Sto in sto izvodov te knjižice je bilo